

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту  
завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
(підпис)

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20 р.

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня магістра**  
**зі спеціальності**  
**072 “Фінанси, банківська справа та страхування”**

за магістерською програмою професійного спрямування  
**«Фінансовий та страховий менеджмент»**

на тему: **«Джерела фінансування підприємств та оптимізація структури капіталу»**

**Виконавець:**

студент ЦЗФН  
Мазур С.В.  
(прізвище, ім'я та по батькові)

групи М5  
\_\_\_\_\_  
/підпис/

**Науковий керівник:**

к.е.н., доцент  
(науковий ступінь, вчене звання)  
Лапіна І.С.  
(прізвище, ім'я та по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** Актуальність теми дипломної роботи визначена тим, що в умовах посилення впливу фінансової та політичної кризи національної економіки найважливішими чинниками успішного розвитку вітчизняних підприємств у довгостроковій перспективі є наявність фундаментальної мети розвитку і побудова ефективної системи управління їх фінансовим забезпеченням, орієнтованої на досягнення цієї мети. Відповідно, основним завданням стає пошук альтернативних джерел фінансування та вибір оптимальної їх структури з метою провадження ефективного господарювання як на мікро-, так і на макроекономічному рівнях. Безпосередньо від обсягу та структури джерел фінансування, яка потребує достатньо точного визначення в загальній потребі фінансових ресурсів та формування структури, яка є оптимальною, та умов їх залучення та вимагає безперервності, послідовності і комплексності використання методів і важелів, завдяки яким фінансовий механізм підприємства найкраще пристосовується до змін в умовах утвердження ринкової економіки, залежить ефективність фінансового господарювання самого підприємства будь-якої форми власності, галузевої спрямованості та організаційно - правового статусу. Управління фінансовими джерелами в ринкових умовах спрямоване на підвищення ринкової вартості й інвестиційної привабливості підприємства.

З іншого боку, сучасний економічний стан суб'єктів підприємницької діяльності вимагає від їх власників (засновників) та управлінців досягнення ефективного управління, відповідного контролю та своєчасного внеску коригувань фінансовим забезпеченням діяльності підприємства, тому що оптимальна структура джерел фінансування призведе до оптимізації рентабельності з однієї сторони та фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності з іншої та прибуток. Існують певні науково-методичні заходи, ціллю яких є пошук такого співвідношення зовнішніх та внутрішніх джерел фінансового забезпечення підприємства, яке є шляхом к досягненню найвищих результатів показників господарської діяльності. Все це зумовлює необхідність розробки ефективної політики управління фінансовими ресурсами як одного з найважливіших елементів в загальній стратегії діяльності та розвитку підприємств.

**Мета дослідження** є вивчення теоретичних засад фінансування підприємства, дослідження сучасних методів аналізу організації і ефективності управління структурою капіталу, а також виявлення основних проблем і надання відповідних рекомендацій щодо оптимальної структури капіталу підприємства. В даній роботі проводиться аналіз фінансово - господарської діяльності підприємства ПрАТ «Синтез Ойл» та ефективність устрою та ефективного залучення джерел фінансування підприємства, що є об'єктом дослідження, виявлення основних недоліків в управлінні фінансовими ресурсами і надання у виді рекомендацій пропозицій щодо удосконалення напрямків ефективного використання фінансових ресурсів.

**Завдання дослідження.** Основним завданням роботи є визначення та дослідження складу, структури та сутності джерел фінансування досліджуваного підприємства в динаміці, вивчення основ формування фінансових ресурсів

підприємства, оцінка та аналіз фінансового стану підприємства, аналіз ефективності використання власних та позикових коштів підприємства та розгляд оптимальної структури джерел фінансування підприємства.

**Об'єкт дослідження** є економічні процеси, що пов'язані з особливостями формування та використання джерел фінансування підприємства. Поглиблені дослідження здійснені за матеріалами фінансової діяльності підприємства ПрАТ «Синтез Ойл», виявлення основних проблем його економічного становища і шляхів подальшого розвитку.

**Предмет дослідження** - економічні відносини, що відображають особливості ефективного використання фінансових ресурсів та їх формування підприємством ПрАТ «Синтез Ойл».

**Методи дослідження.** Методичний інструментарій дослідження складається із загальнотеоретичних та спеціальних методів наукового пізнання: аналізу і синтезу, конкретного і абстрактного, якісного і кількісного аналізу, порівняльних характеристик, розрахунково-аналітичних прийомів, інформаційних технологій. У процесі написання роботи були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: MicrosoftWord, MicrosoftExcel.

**Інформаційна база дослідження** є теоретичні та науково - практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правові акти, офіційні статистичні матеріали та фінансова звітність підприємства ПрАТ «Синтез Ойл» за період 2014-2016 рр.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел ( 79 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 134 сторінки. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 13 рисунків.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління джерелами фінансування підприємства»** розглянуто сутність джерел фінансування підприємств, їх аналіз та шляхи удосконалення системи управління джерелами фінансування, розглянуто методи оптимізації структури капіталу підприємств, виявлено шляхи поліпшення політики управління джерелами фінансування підприємства; досліджено механізм формування капіталу та економіко-математичні методи в оптимізації управління джерелами фінансування підприємства.

У другому розділі **«Аналіз формування і управління джерелами фінансування підприємства ПрАТ «Синтез Ойл»** проаналізовано показники, що характеризують фінансово-економічну діяльність суб'єкта господарювання, здійснено аналіз структури капіталу та проаналізовано показники фінансового стану ПрАТ «Синтез Ойл».

У третьому розділі **«Напрямки удосконалення системи управління джерелами фінансування підприємства ПрАТ «Синтез Ойл»** запропоновано методи оптимізації структури капіталу підприємства та надано рекомендації щодо удосконалення системи управління джерелами фінансування підприємства.

## ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних аспектів управління джерелами фінансування підприємства дозволило зробити наступні висновки.

1. За ринкових умов господарювання проблема фінансування діяльності підприємства набуває дедалі більшої актуальності. Це обумовлено виникненням нових форм фінансування відтворювальних процесів, розширенням можливостей його інвестиційної діяльності. Відповідно, основним завданням управлінців та менеджерів стає пошук альтернативних джерел фінансування та вибір оптимальної їх структури з метою досягнення ефективного господарювання як на мікро-, так і на макроекономічному рівнях.

2. Визначення основних джерел фінансування є головною метою ефективною діяльності підприємств у сучасних умовах та узагальнення основних стратегій їх залучення. В даному розділі було визначено та охарактеризовано внутрішні та зовнішні джерела фінансування господарської діяльності підприємства. Констатовано, що підприємство, яке залучає позиковий капітал, має більш високий фінансовий потенціал свого розвитку і можливості приросту фінансової рентабельності діяльності, однак більшою мірою генерує фінансовий ризик і загрозу банкрутства (зростаючи в міру збільшення питомої ваги позикових коштів у загальній сумі використовуваного капіталу).

3. Завдання кожного управлінця має бути направлено на формування найбільш прийнятної структури капіталу підприємства для його подальшої ефективною діяльності. У зв'язку з цим у сучасних умовах зростає роль стратегічного аналізу капіталу підприємства, метою якого є ефективне та стабільне функціонування підприємства. Отже, керівництву підприємства потрібно чітко визначити, за рахунок яких фінансових ресурсів буде сформовано капітал підприємства. Від цього залежатиме стан і подальші результати діяльності підприємства у майбутньому.

4. В дипломній роботі проведений комплексний аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «Синтез Ойл», за результатами якого, можна зробити висновки, що протягом 2014-2016 рр. спостерігається тенденція до збільшення коефіцієнта маневреності власного капіталу, це не може свідчити про нормальну діяльність підприємства, оскільки зростання значення цього показника відбувається за умови зростання власного оборотного капіталу. Збільшення цього показника автоматично викликає зменшення інших показників, наприклад коефіцієнта фінансової автономії, що призводить до посилення залежності підприємства від кредиторів.

В 2015 р. зменшується коефіцієнт оборотності власного капіталу за рахунок зменшення виручки від реалізації, а значення коефіцієнта рентабельності власного капіталу має від'ємне значення, що характеризує неефективне використання власного капіталу. Але відповідно до даних показників вже в 2016 р. ситуація більш менш стабілізується.

Отже, проаналізувавши за три роки структури власного, позикового та залученого капіталів, ми бачимо, що головним джерелом фінансування підприємства є позикові кошти, а саме інші довгострокові зобов'язання, до яких можуть належати зобов'язання по сплаті податків (крім податку на прибуток та ПДВ)

зборів та обов'язкові платежі, строк сплати яких повинен наступити не раніше чим через 12 місяців (можливо реструктуризовані чи пролонговані (на строк більше року) зобов'язання з податків, зборів та обов'язковим платежам), тому виникає загроза різкого зменшення джерел фінансування в наступному періоді, причому як позикових, так і власних. Збільшення частки позикових коштів посилює фінансову нестійкість підприємства та підвищує ступінь його фінансових ризиків.

За результатами аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства видно, що за 2014-2016 рр. відсутній прибуток, що є причиною відсутності відрахувань до фонду та виплати дивідендів акціонерам.

Підводячи підсумок можна сказати, що реальне співвідношення капіталу на підприємстві протилежне його ідеальній структурі. Оптимальна модель яка була розроблена в процесі виконання дипломної роботи показує нам, що при інших рівних умовах ПрАТ «Синтез Ойл» може значно знизити середньозважену вартість капіталу до 5,25 % та при цьому виплачувати дивіденді своїм вкладникам.

В цілому ж, на наш погляд, хоча підприємство знаходиться і не в найкращому стані, у нього є всі можливості, аби стабілізувати своє становище, нормалізувати показники фінансової стійкості та ліквідності, тим самим підняти себе на новий рівень економіки. Я думаю, що всього цього можна домогтися за рахунок таких рекомендацій:

- доцільно впроваджувати контроль за станом дебіторської заборгованості;
- збільшувати суму власного капіталу за рахунок резервного капіталу та реінвестованого прибутку;
- оптимізувати співвідношення власних та позикових коштів до структури 70% власного капіталу та 30% позикового.

Заходи щодо покращення управління фінансовими ресурсами ПрАТ «Синтез Ойл» повинні включати в себе впровадження на аналізованому підприємстві системи постійного контролю та діагностики основних показників його ефективності та критеріїв їх оптимальності.

Отже, впровадження запропонованих в роботі заходів дасть змогу підвищити виробничий потенціал підприємства, тобто розширити перспективи його розвитку в майбутньому і зберегти позитивні тенденції зростання ринкової вартості. Крім того, поліпшити фінансовий стан за рахунок зростання фінансової стійкості та платоспроможності.

## АНОТАЦІЯ

**Мазур С.В. , «Джерела фінансування підприємств та оптимізація структури капіталу»,**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти щодо класифікації, складу джерел фінансування та шляхів удосконалення системи управління джерелами фінансування, розглянуто методи оптимізації структури капіталу підприємств, виявлено шляхи поліпшення політики управління джерелами фінансування підприємства; досліджується механізм формування капіталу та економіко-математичні методи в оптимізації управління джерелами фінансування підприємства.

Проаналізовано фінансово-економічну характеристику діяльності підприємства та здійснено аналіз ефективності використання капіталу підприємства та проаналізовано показники фінансового стану ПрАТ «Синтез Ойл».

Запропоновано заходи поліпшення політики управління джерелами фінансування на досліджуваному підприємстві, зокрема розглянуті методи визначення оптимальної структури капіталу підприємства та надання рекомендацій щодо формування оптимальної структури капіталу.

**Ключові слова:** джерела фінансування, класифікація джерел фінансування, фінансовий стан, оптимізація структури капіталу, методи оптимізації структури капіталу.

## ANNOTATION

**Mazur S.V., «Sources of Enterprise Financing and Optimization of the Capital Structure»,**

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program « Financial and insurance management ». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

The theoretical aspects concerning classification, composition of sources of financing and ways of improving the system of management of sources of financing are considered in the paper, methods of optimization of capital structure of enterprises are considered, ways of improving the policy of management of sources of financing of the enterprise are found; the mechanism of capital formation and economic and mathematical methods in optimizing management of sources of financing of the enterprise are researched.

The financial-economic characteristic of the enterprise's activity was analyzed and the analysis of the efficiency of the use of capital of the enterprise was analyzed and indicators of the financial state of PJSC "Synthesis Oil" were analyzed.

The measures to improve the management of sources of financing for the investigated enterprise are proposed, in particular, the methods of determining the optimal capital structure of the enterprise and providing recommendations for the formation of an optimal capital structure are considered.

**Key words:** sources of financing, classification of sources of financing, financial condition, optimization of capital structure, methods of optimization of capital structure.